

Til Børne- og Socialministeriet

Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder.

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Ankestyrelsen

16. november 2017

J.nr. 2017-0017-59694
Cpr.nr.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Børne- og Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

tha@sm.dk / sm@sm.dk

Høringssvar over vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Dansk Handicap Forbund afgiver hermed høringssvar over vejledning om hjælpemidler og forbrugsgoder.

Vejledningen til lovændringen i servicelovens kommende §§ 113 a og 113b samt bekendtgørelse om hjælpemidler § 4. Ændringerne følger af den politiske aftale om revision af serviceloven fra november 2016.

Præcisering af begrebet 'midlertidig'

Som nævnt i vores høringssvar til L150 finder vi det positivt, at der kan bevilges hjælpemidler til borgere, som har en midlertidig funktionsnedsættelse.

Punkterne 10, 11, 12 og 13

Ved læsning af punkt 10, 11, 12 og 13 kan vi imidlertid blive i tvivl om, hvordan begrebet helt præcist skal forstås. Hvilke kriterier kan ligge til grund for vurderingen af en midlertidig funktionsnedsættelse? I punkt 13 nævnes nogle eksempler på afgrænsningen til behandlingsredskaber. På trods af eksemplerne, kan der, på grund af de uklare kriterier omkring begrebet midlertidigt, fortsat være en risiko for, at der opstår uenighed mellem behandlingssystem og kommunerne. Disse forhold kan med fordel præciseres og eksemplificeres yderligere.

Forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkle og entydige sager

Det beskrives, at der i enkle og entydige sager, med tro- og loveerklæring, kan anvendes en forenklet sagsbehandlingsprocedure.

Punkt 28

Vi mener, at vejledningen burde være mere tydelig på, hvornår der er tale om en 'åbenbar funktionsnedsættelse' samt 'et relativt entydigt hjælpebehov'. Det kan blive en udfordring at screene, om borgerens behov kan afhjælpes gennem den enkle sagsbehandling. På den baggrund mener vi, at vejledningen bør beskrive, hvordan screeningsprocessen kan se ud, og at det er vigtigt, at den rette faglighed (ergoterapeuter) er tilknyttet screeningen/tilbuddet. Endvidere

bør det præciseres, om det er typen af hjælpemidler, der afgør, om man kan anvende forenklet sagsbehandlingsprocedure, eller om det er graden af den enkeltes funktionsnedsættelse. For at bevilge med forenklet sagsbehandlingsprocedure kræves det, at borgeren underskriver en tro- og loveerklæring. Det bør i den forbindelse understreges, at kommunen, jf. vejledningspligten, skal sikre, at borgeren er oplyst om betydningen af at underskrive en tro- og loveerklæring.

Punkt 29

Det beskrives, at borgeren selv skal være opmærksom på at kontakte kommunalbestyrelsen særskilt med anmodning om øvrig støtte. Det giver den udfordring, at borgeren selv skal vurdere, om der er yderligere behov og dermed frakobles fagligheden. Vejledningen bør i den forbindelse tydeliggøre, at kommunen altid har en generel vejledningspligt, og at denne aldrig kan tilsidesættes med henvisning til, at borgeren har søgt efter den forenkledede sagsbehandlingsprocedure. Vi mener således, at kommunen altid bør have en opmærksomhed på særlige behov – uanset om der er søgt efter den ene eller den anden metode.

I punktet beskrives det også, at beslutningen om at anvende den forenkledede sagsbehandlingsprocedure ikke kan påklages til Ankestyrelsen. Her bør det dog præciseres, at de konkrete afgørelser godt kan påklages.

Genbevilling af hjælpemidler

Punkt 33

Det beskrives, at der altid skal foretages individuel bedømmelse af, hvorvidt der kan udløses udskiftning af et hjælpemiddel. Samtidig nævnes det, at der ikke kan opstilles generelle retningslinjer for, hvor længe et hjælpemiddel skal holde. Med den formulering, der ligger nu, er der risiko for, at der i praksis vil blive sagsbehandlet på alle sager, selvom intentionen var afbureaukratisering. Vi mener på den baggrund, at vejledningen bør gøre opmærksom på vigtigheden af den løbende opfølgning i de enkelte sager om hjælpemidler. På denne måde har kommunen løbende et overblik over, om borgerens funktionsnedsættelse afhjælpes i tilstrækkelig grad, og der er opsyn med hjælpemidlets aktuelle tilstand. Dette vil bidrage væsentligt til at sikre, at borgeren har det rette hjælpemiddel og gøre det tydeligt, hvornår der er behov for udskiftning. Dermed spares der sagsbehandling, hvilket er i tråd med intentionerne om afbureaukratisering i den politiske aftale.

Reparation af hjælpemidler

Punkt 35

Her beskrives kommunes mulighed for at indføre brug af tro- og loveerklæringer ved reparation af hjælpemidler samt at opstille faste kriterier for reparation. I punktet er der en beskrivelse af, at man kan opstille kriterier for pris, sted for reparation samt tidsgrænser. Vi ser gerne, at eksempel-rækken også nævner

muligheden for reparationer på skæve tidspunkter og med mulighed for direkte kontakt til eksterne aktører uden sagsbehandling.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen
landsformand

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.:

Tina Hansen, tha@sm.dk og sm@sm.dk

Taastrup 29. november 2017

Høringssvar fra Dansk Rehab Gruppe på Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Dansk Rehab Gruppe, DRG, takker for muligheden for at bidrage til høringen over vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder, som den er fremsendt af Børne- og Socialministeriet 31. oktober.

DRG bakker op om det overordnede formål om at bevillinger af hjælpemidler skal medvirke til at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og ikke mindst at man som borger med en varig funktionsnedsættelse bliver i stand til at få eller bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet.

Nedenfor følger Dansk Rehab Gruppens yderligere bemærkninger som udtrykker holdninger blandt forningens medlemsvirksomheder:

Høringssvarene fremkommer i kronologisk rækkefølge og skal derfor ikke betragtes som prioriteret.

1. Hjælpemidler og forbrugsgoder til borgere med midlertidig funktionsnedsættelse

10. Kommunalbestyrelsen kan efter servicelovens § 113 b, stk. 1, beslutte at yde støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode til borgere med midlertidigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis betingelserne for støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i øvrigt er opfyldt, jf. punkt 7-9. Støtten ydes i alle tilfælde som naturalhjælp uden egenbetaling for borgeren, uanset om der søges om støtte til et hjælpemiddel eller et forbrugsgode.

SAMT

13. Servicelovens § 113 b vil f.eks. kunne finde anvendelse for en borger i et rehabiliteringsforløb, som kommunalbestyrelsen låner en el-scooter i en tidsbegrænset periode på f.eks. to måneder med henblik på, at borgeren kan fastholde kontakten til arbejdsmarked, uddannelse eller sociale relationer. Derimod vil bestemmelsen ikke kunne finde anvendelse, hvis en borger er i et behandlingsforløb på grund af et brækket ben og midlertidigt har behov for at benytte kørestol eller krykker. Her vil kørestolen eller krykkerne skulle udleveres af sygehusvæsenet.

Branchen finder ikke beskrivelsen af den nye § 113b tilstrækkelig og kan på baggrund af ovenstående frygte, at flere borgere vil ende i krydsild mellem kommune og region, da fortolkningerne på dette område vil være uanede. Socialministeriet bedes venligst præcisere hvilke typer af hjælpemidler der kan bevilliges efter § 113b samt hvilke hjælpemidler der IKKE kan.

Særligt er der tvivl omkring hjælpemidler der udleveres på hospitalet i forbindelse med genoptræning.

§ 113 b kan endvidere være problematisk ift. fortolkningen, når folk er i et rehabiliteringsforløb/behandlingsforløb. Det vil jo altid blive meget individuelt hvor længe et rehabiliteringsforløb varer, så det er vigtigt at få defineret hvorledes midlertidig funktionsnedsættelse forstås.

Ydermere bedes Socialministeriet overveje, hvorvidt følgende afgrænsning i afsnit 97 *Støttekorsetter* er korrekt i henhold til ovenstående og såfremt afgrænsninger er korrekt, venligst udspecificere hvorfor de pågældende støttekorsetter IKKE er omfattet § 113b: *Der ydes ikke hjælp til støttekorsetter, der bruges som led i behandling, f.eks. til midlertidig korrektion.*

2. Forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkle og entydige sager.

27. Efter servicelovens § 113 a kan kommunalbestyrelsen i enkle og entydige sager om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder beslutte at træffe afgørelse alene på baggrund af den modtagne ansøgning. I disse tilfælde skal ansøgningen indeholde de for afgørelsen nødvendige oplysninger og en erklæring på tro og love om rigtigheden af disse oplysninger eller anden relevant dokumentation herfor.

Man kunne ønske sig, at Socialministeriet, på samme måde som det efterfølgende afsnit 33 omkring *Reparation og udskiftning mv.*, valgte at gøre dette område til et obligatorisk krav i stedet for en mulighed. Mange brugere af simple og entydige hjælpemidler gennemgår lange kommunale procedurer inden endelig bevilling af det nødvendige hjælpemiddel.

28.... Hvis kommunalbestyrelsen vælger at anvende den forenkledede sagsbehandlingsprocedure, betyder det, at sagen alene behandles ud fra de oplysninger, der er i ansøgningen. Borgerens ansøgning vil derfor som led i sagsoplysningen skulle indeholde de for afgørelsen nødvendige oplysninger og en tro og love-erklæring i forhold til rigtigheden af de indberettede oplysninger. Alternativt til en tro og love-erklæring kan borgeren ved ansøgningen vedlægge anden relevant dokumentation f.eks. i form af lægelige oplysninger, som kan indgå i en efterprovning eller stikprøvekontrol af sagerne og indgå f.eks. ved revisionen.

Socialministeriet bedes præcisere hvor i ansøgningsprocessen den enkelte borger skal oplyses om, hvorvidt den konkrete kommunalbestyrelse vælger at anvende den "forenkledede sagsbehandlingsprocedure".

Der er i dette tilfælde tale om en førstegangsansøgning, hvorfor borgeren retmæssigt ikke kan vide noget om de kommunale procedurer inden en evt. ansøgning er sendt af sted. Hvori består forenklingen så, hvis kommunen først på baggrund af borgerens ansøgning, kan tage stilling til at gøre brug af "den forenkledede sagsbehandlingsprocedure".

Branchen stiller i denne forbindelse forslag til, hvorvidt Socialministeriet i samarbejde med landets handicaporganisationer kunne udpege en række hjælpemidler og forbrugsgoder der, på baggrund af tidligere erfaringer, kunne placeres under denne paragraf, således at borgerne allerede ved udfyldelse af den elektroniske ansøgning kunne gøres opmærksom herom.

Dette kunne bl.a. omhandle produkter som Brystproteser, Ortopædiske fodindlæg samt Særlige fabriksfremstillede sko.

3. Kapitel 4, Hjælpemidler

26. Kommunalbestyrelsen skal indhente samtlige relevante oplysninger...

Hvem afgør hvad der er relevant? Der henvises siden til retssikkerhedsvejledningen om muligheder for at indhente rent private oplysninger. Der kan stilles spørgsmålstejn til hvilken grad af privatliv en borger, der har behov for hjælpemiddel, bevarer?

27. ... Der skal dog herved gores opmærksom på, at for ansøgninger om hjælpemidler er der krav om obligatorisk digital selvbetjening jf. serviceloven §112

Det lyder umiddelbart fornuftigt og besparende, men mange mennesker, der har en funktionsnedsættelse, er ikke digitale. Socialrådgivere er sparret væk på hospitalerne. Hvordan sikres borgere, der ikke er digitale og som ikke er fortrolige med e-boks bliver hjulpet?

31. Hvor der er tale om ydelse af hjælpemidler, der skal tilpasses den enkelte, skal borgeren så vidt muligt have mulighed for selv at prøve og vurdere hjælpemidlet, evt. forskellige typer, inden han eller hun træffer beslutning om, hvilket hjælpemiddel der konkret opfylder hans eller hendes behov.

Socialministeriet bedes venligst præcisere, hvad der i dette tilfælde menes med "tilpasses den enkelte".

Som vi forstår hjælpemidler der "tilpasses den enkelte", så bliver produktet individuelt fremstillet netop TIL den enkelte. Det vil derfor være ganske enkelt umuligt, at stille et sortiment af individuelle/individuelt tilpassede produkter til rådighed for den enkelte borger, inden han eller hun træffer beslutning om, hvilket hjælpemiddel der opfylder den enkeltes behov, da hjælpemidlet ikke vil kunne bruges igen efterfølgende.

Socialministeriet bedes, såfremt der ikke er tale om en anden fortolkning end ovenstående, slette den konkrete sætning, da den vil have vidtrækkende konsekvenser i en branche med mange individuelt tilpassede hjælpemidler.

Socialministeriet kunne med fordel præcisere vigtigheden i, og med alle forhåndenværende redskaber at søge en så præcis forventningsafstemning med borgeren som overhovedet muligt, da det ofte er den manglende forventningsafstemningen til det konkrete produkt, der resulterer i et misforhold mellem borger og leverandør.

a. ...I særlige tilfælde kan det anbefales, at borgeren får hjælpemidlet på prøve for gennem en passende periode at opleve funktionen i dagligdagen.

I dette tilfælde bedes det præciseres, at det selvfølgelig udelukkende er gældende for genbrugshjælpemidler, da vi igen står med ovenstående problemstilling i forhold til de individuelt fremstillede/tilpassede.

b. Foreligger der en psykisk nedsat funktionsevne, må man være indstillet på, at afprøvning og træning i brug af hjælpemidler kan strække sig over lang tid og helst skal foregå i de omgivelser, hvor hjælpemidlet senere skal anvendes.

Det behøver bestemt ikke kun være ved borgere med en psykisk nedsat funktionsevne, hvor man må være indstillet på, at træning i brug af hjælpemidler kan strække sig over lang tid. Mange faktorer omkring særligt brugere af benproteser kan forlænge træningsindsatsen mod disse borgere. Socialministeriet bedes venligst udvide omfanget af berørte målgrupper.

Der findes endvidere eksempler på at kommuner giver borgere afslag på hjælpemidler og vælger at give borgeren praktisk hjælp på trods af borgerens ønske at klare sig selv. Vi antager, at det skyldes at kommunernes budget inden for pleje, er mere rummeligt end budgettet til hjælpemidler. Hvordan sikrer man at kommuner og regioner vælger at tilbyde "bedst og billigst" når budgetterne favoriserer regioner og kommuners egne funktioner?

4. Reparation og udskiftning m.v.

33... Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen i de tilfælde, hvor borgerens funktionsnedsættelse i al væsentlighed er uændret siden seneste afgørelse om bevilling af et hjælpemiddel, og borgeren afgiver en tro- og loveerklæring herom, træffe afgørelse om udskiftning af hjælpemidlet uden at indhente yderligere oplysninger. Bestemmelsen indebærer dermed obligatorisk brug af tro og loveerklæringer ved udskiftning af hjælpemidler i de tilfælde, hvor borgerens funktionsnedsættelse i al væsentlighed er uændret. Hvis der er sket ændringer i borgerens funktionsnedsættelse, kan fremgangsmåden med tro og loveerklæring imidlertid ikke anvendes. I disse tilfælde skal sagen oplyses efter de almindeligt gældende regler herom.

Socialministeriet samt øvrige involverede interessenter skal i dette tilfælde roses for rent faktisk at gøre op med mange og lange kommunale procedurer i forbindelse med genbevilling af hjælpemidler.

Det frygtes dog, at procedurene omkring Tro- og loveerklæringerne bliver så omstændelige fra kommunernes side, at gevinsten for borgeren vil være minimal.

Socialministeriet anmodes derfor om, hurtigst muligt og naturligvis med henvisning i pågældende vejledning, at fremkomme med en entydig og præcis vejledning i brugen og håndteringen af tro- og loveerklæringer.

Særligt bedes Socialministeriet tydeligt præcisere, at den obligatoriske brug af Tro- og loveerklæringen ikke afhænger af hjælpemidlets art eller bekostning, men derimod hvorvidt borgerens funktionsnedsættelse i al væsentlighed er uændret siden sidste afgørelse om bevilling.

5. Reparation

35.... Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om reparation af et hjælpemiddel på baggrund af en tro og loveerklæring fra borgeren om behovet for reparation. Det er valgfrit for kommunalbestyrelsen, om den vil gøre brug af denne mulighed.

Socialministeriet bedes venligst redegøre for, hvorfor der ikke er taget stilling til OBLIGATORISK brug af Tro- og loveerklæring ved reparation, når en sådan er gældende ved udskiftningen af et hjælpemiddel. Man har endda i det efterfølgende afsnit givet den enkelte kommunalbestyrelse mulighed for, i forbindelse med brug af Tro- og loveerklæringen, at opstille faste kriterier for justering af brugen af netop denne erklæring.

Vi finder det beklageligt, at borgere der rent faktisk bruger deres hjælpemidler, så de bliver slidt, kan risikere lange sagsbehandlingstider, da det netop i vores optik var disse brugere, man burde belønne.

En ændring til obligatorisk brug, ville efter vores mening kunne have følgende positive følger:

1. Forkortet ventetid og hurtig genoptagning af arbejde.

Borgere der akut har behov for reparationer, ville i sådanne tilfælde ikke skulle indhente en bevilgning og en reparation ville kunne igangsættes med det samme. Dette ville kunne medføre en væsentligt forkortet ventetid for den enkelte borger og en mulighed for, at borgeren hurtigt ville kunne genoptage arbejde. Oftest ville der være tale om samme dag afhængig af omfanget af den pågældende reparation.

2. Forlængelse af den generelle levetid på hjælpemidlerne.

Incitamentet for reparation af det enkelte hjælpemiddel vil øges hos borgerne, hvilket ville nedbringe antallet af udskiftninger.

3. Fokus på de svære sagsbehandlingsområder.

Kommunale sagsbehandlere kunne fokusere deres tid og energi på svære og komplicerede sager frem for bevilling af reparationer.

6. Kap. 5, Leverandørvalg – Hjælpemidler

37. ... Med hensyn til kravene til produkternes kvalitet findes der på specifikke produktområder ISO-standarder, som kan indgå ved udarbejdelse af kravspecifikationer.

Socialministeriet opfordres til at følge udbudslovens anbefalinger på området der omhandler ”gældende standarder” og ikke specifikt ISO. En så specifik benævnelse af ISO-standarder kan, på trods af pointeringen omkring ”specifikke produktområder”, desværre tages for pålydende i den enkelte kommunalbestyrelse og omgøres til et krav i den enkelte konkurrenceudsættelse.

37. ... Det bemærkes, at en leverandøraftale ikke må være til hinder for, at borgere med et særligt behov får stillet et egnet hjælpemiddel til rådighed, selv om hjælpemidlet ikke er omfattet af leverandøraftalen. Reglen i hjælpemiddelbekendtgørelsens § 3, stk. 1, om støtte til det bedst egnede og billigste hjælpemiddel gælder således, uanset om der foreligger en leverandøraftale eller ej. Hvis det hjælpemiddel, der er omfattet af leverandøraftalen, i en konkret situation ikke vurderes som det bedst egnede og billigste, skal kommunalbestyrelsen stille et andet produkt til rådighed, som opfylder denne betingelse.

Socialministeriet opfordres til at præcisere eller omformulere ovenstående passage, da mistolkningsrisikoen synes at være særdeles stor.

39. ... de borgere, der som konsekvens af den nye leverandoraftale fremover vil modtage en anden type hjælpemiddel, foretage en konkret og individuel vurdering af, om det nye hjælpemiddel er det bedst egnede og billigste i forhold til borgerens behov.

Det kan tænkes at kommunen har indgået en prisaftale. En borger har tidligere brugt et andet hjælpemiddel. Kommunen skal vurdere hjælpemidlets egenskaber og sammenligne funktioner. Der kan stilles spørgsmål ved om alle kommuners sagsbehandlere besidder de fornødne kompetencer til at foretage en sådan vurdering.

7. Tilbagelevering og refusion af egenbetaling

45. ... Efter hjælpemiddelsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, 2. pkt., skal følgende hjælpemidler dog ikke tilbageleveres efter endt brug: Ortopædisk fodtøj, arm- og benproteser, støttekorsetter og bandager m.v., parykker, brystproteser, stomihjælpemidler og kropsbårne synshjælpemidler til personer med en varigt nedsat synsfunktion eller medicinsk-optisk definerede, varige øjenlidelser.

Til ovenstående opsummering af personlige kropsbårne hjælpemidler bedes Socialministeriet venligst tilføje varegruppen "Kompressionsstrømper til arme og ben".

45. ... Borgeren opnår dermed ikke ejendomsretten til hjælpemidlerne. Dette gælder også i de tilfælde, hvor borgeren har indkøbt et dyrere hjælpemiddel end det, som er omfattet af kommunalbestyrelsens bevilling.

Dette stemmer umiddelbart ikke overens med gældende retspraksis på området for personlige kropsbårne hjælpemidler der netop fastslår, at siden aftaleforholdet foregår mellem borger og leverandør findes dette ikke gensidigt bebyrdende. Kommunen går derfor i de konkrete sager udelukkende ind og prisfastsætter støttebeløbet på det bedst egnede og billigste produkt til borgeren, der siden hen selv indkøber hjælpemidlet og dermed påtager ejerskabet. Der henvises til Klagenævnet for Udbuds kendelse af 30. marts 2016 i sagen One Med A/S mod Københavns Kommune, der netop lægger sig op ad Klagenævnets tidligere kendelse af 21. august 2013 (Bandagist-Centret A/S m.fl. mod Haderslev Kommune m.fl.), samt kendelse af 16. december 2014 (Handicare Auto A/S mod Ringkøbing-Skjern Kommune).

48... kommunalbestyrelsen skal oplyse om prisen på det hjælpemiddel, som kommunalbestyrelsen kan stille til rådighed, og som opfylder de krav til egnethed, som er opstillet i forbindelse med bevilling.

Betyder det, at hvis en borger henvender sig i et bandageri, har bandageriet mulighed for at rekvirere redegørelse for hvorfor et hjælpemiddel er anset som bedst egnede og hvilken pris kommunen kan indkøbe hjælpemidlet til?

Derudover, hvis et andet bandageri vurderer at der er behov for andre egenskaber i hjælpemidlet. Hvem kan så vejlede borgeren?

8. Kap. 10, De enkelte hjælpemidler – Ortopædisk fodtøj

Stk. 2. Til dækning af udgifter ved anskaffelse af ortopædisk fodtøj afholder ansøgeren selv et beløb, der udgør 880 kr. pr. par for personer over 18 år og 490 kr. pr. par for børn og unge under 18 år.

Socialministeriet bør vel for god ordens skyld påpege, at denne udgift er årligt reguleret og at den anførte pris er borgerens lovpligtige egenbetaling pr. 01.01.2018

94. Ved ortopædisk fodtøj forstås individuelt fremstillet fodtøj (herunder fodtøj med træbund) og særligt fabriksfremstillet fodtøj, der tilgodeser en svær foddeformitet (f.eks. knyster og overvidde) eller benyttes i forbindelse med bandagering (kapselsko). Indikationerne for hjælp fremgår af hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Socialministeriet anbefales at ændre passagens ordlyd til nedenstående, da denne formulering findes mere tidssvarende og korrekt:

"Ved ortopædisk fodtøj forstås individuelt fremstillet fodtøj (herunder fodtøj med træbund), Semiortopædisk fodtøj samt særligt fabriksfremstillet fodtøj, der tilgodeser en svær foddeformitet (f.eks. knyster og overvidde) eller benyttes i forbindelse med bandagering (ortosesko). Indikationerne for hjælp fremgår af hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1"

94.... Der kan ydes støtte til forsalg og udbedring af ortopædisk fodtøj. Det vil være hensigtsmæssigt, at reparationen udføres af leverandøren af fodtøjet, idet læsten til skoen vil kunne danne baggrund for en optimal udbedring af det ortopædiske fodtøj. Hensigten er, at udskiftningsintervallet for ortopædisk fodtøj kan øges. Der kan dog ikke stilles betingelse om, at det gamle fodtøj forsalges og udbedres, for der bevilges hjælp til nye sko. (egen understregning)

Socialministeriet bedes venligst præcisere, hvad der konkret menes med ovenstående understregede passage. Som branchen som leverandører af ortopædisk fodtøj stiller vi os uforstående overfor denne formulering.

9. Arm- og benproteser

a. I visse tilfælde kan helbensortoser (helbensstativer til støtte) betragtes som et hjælpemiddel.

Socialministeriet bedes fjerne ovenstående passage, da denne omhandler varegruppen "Ortoser" og IKKE hører til under "Arm- og benproteser". Socialministeriet opfordres desuden til at ændre den nuværende opdeling således, at Korsetter og Bandager begge findes omfattet af varegruppen "Ortoser", hvori ovenstående sætning ligeledes bør placeres. Til socialministeriets oplysning omfatter varegruppen "Ortoser" alle skinner, bandager, korsetter og kapsler der støtter, korrigerer og/eller hjælper en fysisk svaghed ved en stadig eksisterende legemsdel. Socialministeriet opfordres til at rette henvendelse til Foreningen for Danske Bandagister, såfremt man ønsker assistance ved den endelige udformning af vejledningen.

10. Støttekorsetter

- a. 97. Et støttekorset er et ortopædisk hjælpemiddel, som har en korrigerende, aflastende eller støttende funktion.

Der henvises til høringssvar 9. Arm- og benproteser

11. Knæbandager

- a. 98. Ved bevilling af knæbandager, er det en betingelse, at alle behandlingsmuligheder er udtømte og udsigtsløse.

Der henvises til høringssvar 9. Arm- og benproteser

Dansk Rehab Gruppe og foreningens medlemmer stiller sig som altid til rådighed for dialog og en uddybning af ovenstående bemærkninger.

Venlig hilsen
Morten Rasmussen, direktør

Tlf.: 2738 7832, mr@rehabgroup.dk

DRG er brancheforeningen for producenter og leverandører af velfærdsteknologi, hjælpemidler og serviceydelser til mennesker med funktionsnedsættelser. DRG repræsenterer over 80 medlemsvirksomheder, der leverer velfærdslosninger til gavn for mennesker og samfund. DRG er ansvarlig for afholdelsen af Health & Rehab Scandinavia, Skandinaviens største messe indenfor hjælpemiddelområdet.

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høring vedr. udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Dato:
29-11-17

Danske Fysioterapeuter har læst udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgode og har i den forbindelse tre bemærkninger.

Email:
kgn@fysio.dk

Til Punkt 13:

Danske Fysioterapeuter hilser muligheden for midlertidig bevilling af hjælpemidler velkommen, men er bekymret for at der kan opstå uklarheder om grænserne mellem et rehabiliteringsforløb og et behandlingsforløb (og dermed hvem, der skal afholde udgiften til hjælpemidlerne). Definitionerne bør derfor præciseres i vejledningen og suppleres med en bemærkning om, at bestemmelserne ikke erstatter afgrænsningscirkulæret.

Tlf. direkte:
3341 4633

Til Punkt 28:

Med de nye bestemmelser kan der i enkelte og entydige sager bevilliges hjælpemidler udelukkende på baggrund af oplysningerne i ansøgningen. I vejledningen nævnes rollator til en gangbesværet som eksempel på en enkelt og entydig sag. Danske Fysioterapeuter er bekymret for, hvordan der med den forenkede sagsbehandling sikres, at hjælpemidlet indstilles og anvendes korrekt. Dette bør adresseres i vejledningen, hvor de nye bestemmelser evt. kan begrænses til hjælpemidler, der ikke kræver instruktion og tilpasning.

Til Punkt 33:

Ifølge hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4, stk. 1 skal kommunen træffe afgørelse om udskiftning af et hjælpemiddel uden indhentning af yderligere oplysninger, hvis borgerens funktionsnedsættelse er uændret siden seneste afgørelse og borgeren afgiver tro-og loveerklæring herom. Her savner Danske Fysioterapeuter en præcisering af, hvem der har retten til at vurdere borgerens funktionsnedsættelse ved eksempelvis begyndende demens eller andre kognitive funktionsnedsættelser. Det er foreningens bekymring, at borgeren ikke selv vil være i stand til at erkende

begyndende kognitive forringelser. Det kan i særdeleshed give anledning til bekymring, når der er tale om bevilling af hjælpemidler som eksempelvis el-scootere eller knallerter, hvor borgere med begyndende kognitiv funktionsnedsættelse kan fejlvurdere, hvor trafiksikre de er.

Danske Fysioterapeuter står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Tina Lambrecht
Formand

Børne- og Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K
tha@sm.dk / sm@sm.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 28. november 2017

Sag 16-2017-00620 – Dok. 346297/kwk_dh

DH høringssvar over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Danske Handicaporganisationer (DH) har følgende bemærkninger:

Overordnet finder DH, at det er positivt, at der med lovændringen i servicelovens kommende §§ 113 a og 113b samt bekendtgørelse om hjælpemidler § 4 kan bevilges hjælpemidler til borgere, der har en midlertidig funktionsnedsættelse.

Vedrørende vejledningens pkt. 10, 11, 12 og 13 – Præcisering af personkredsen og begrebet "midlertidigt" samt afgrænsning til behandlingsredskaber

DH mener, at der er behov for at præcisere begrebet "midlertidigt", fx ved at angive, hvilke kriterier der kan ligge til grund for vurderingen af en midlertidig funktionsnedsættelse.

Der nævnes i punkt 13 eksempler på afgrænsningen til behandlingsredskaber. DH mener, at der er brug for yderligere præcisering og eksemplificering af denne afgrænsning, netop på grund af de uklare kriterier om begrebet midlertidigt, for at mindske risikoen for, at der opstår uenighed mellem behandlingssystem og kommunerne på dette punkt.

DH mener endvidere, at det kunne være hensigtsmæssigt at tydeliggøre personkredsen til bevilling efter 113b ved hjælp af flere konkrete eksempler, således at situationer med forbgående behov for hjælpemidler og lignende gøres klarere.

DH undres over, at hjælp som ydes som naturalhjælp efter § 113 b ikke er omfattet af frit valgs reglerne. Dette uddybes eller begrundes ikke nærmere i udkast til vejledningen.

Vedrørende vejledningens pkt.27, 28 og 29 – forenklet sagsbehandlingsprocedure

DH mener, at det vil være hensigtsmæssigt at kommunalbestyrelserne får mulighed for at vælge at tage den forenklete sagsbehandlingsprocedure i anvendelse ved både førstegangsansøgninger og genbevillinger.

DH ser det som problematisk ift. borgernes retssikkerhed, at borgerne ikke har klageafgang over kommunens beslutning om, hvilke regler, der tages i anvendelse.

DH finder det vanskeligt at læse ud af vejledningen, om det kræver en individuel vurdering, eller om kommunerne kan fastlægge generelle serviceniveauer eller kriterier på området.

DH mener, at vejledningen bør være mere tydelig ift. hvornår der er tale om en 'åbenbar funktionsnedsættelse' samt 'et relativt entydigt hjælpebehov', ift. at vurdere, om borgerens behov kan afhjælpes gennem den forenklete sagsbehandling.

Endvidere skal det præciseres, om det er typen af hjælpemidler, der afgør, om man kan anvende forenklet sagsbehandlingsprocedure, eller om det er graden af den enkeltes funktionsnedsættelse.

For at bevilge med forenklet sagsbehandlingsprocedure kræves det, at borgeren underskriver en tro- og loveerklæring. Det bør i den forbindelse understreges, at kommunen, jf. vejledningspligten, skal sikre, at borgeren er oplyst om betydningen af at underskrive en tro- og loveerklæring.

Det beskrives i vejledningen, at borgeren selv skal være opmærksom på at kontakte kommunalbestyrelsen særskilt med anmodning om øvrig støtte. Det giver den udfordring, at borgeren selv skal vurdere, om der er yderligere behov og dermed frakobles fagligheden. Vejledningen bør i den forbindelse tydeliggøre, at kommunen altid har en generel vejledningspligt, og at denne aldrig kan tilsidesættes med henvisning til, at borgeren har søgt efter den forenklete sagsbehandlingsprocedure.

I punktet beskrives, at beslutningen om at anvende den forenklete sagsbehandlingsprocedure ikke kan påklages til Ankestyrelsen. DH mener, at det skal præciseres, at de konkrete afgørelser godt kan påklages.

Vedrørende vejledningens punkt 33 – reparation og udskiftning af hjælpemiddel

Det fremgår af punktet, at der altid skal foretages individuel bedømmelse af, hvorvidt der kan udløses udskiftning af et hjælpemiddel. Samtidig nævnes det, at der ikke kan opstilles generelle retningslinjer for, hvor længe et hjælpemiddel skal holde. DH mener, at vejledningen bør gøre opmærksom på vigtigheden af den løbende opfølgning i de enkelte sager om hjælpemidler, således, at kommunen løbende har et overblik over, om borgerens

funktionsnedsættelse afhjælpes i tilstrækkelig grad, og der er opsyn med hjælpemidlets aktuelle tilstand. Dette vil bidrage væsentligt til at sikre, at borgeren har det rette hjælpemiddel og gøre det tydeligt, hvornår der er behov for udskiftning. Dermed spares der sagsbehandling, hvilket er i tråd med intentionerne om afbureaukratisering i den politiske aftale.

Vedrørende vejledningens punkt 35 – kriterier for reparationer

Her beskrives kommunes mulighed for at indføre brug af tro- og loveerklæringer ved reparation af hjælpemidler samt at opstille faste kriterier for reparation. I punktet er der en beskrivelse af, at man kan opstille kriterier for pris, sted for reparation samt tidsgrænser. DH mener, at det i eksempelrykningen også bør nævne muligheden for reparationer på skæve tidspunkter og med mulighed for direkte kontakt til eksterne aktører uden sagsbehandling.

Vedr. vejledningens pkt.37 – Inddragelse af brugere ifm. leverandørvalg

Vejledningen præciserer at brugeren skal inddrages, når kommuner vælger leverandør og i den forbindelse foretager udbudsrunder på hjælpemidlerne. Det bør fremgå tydeligt af vejledningen, at dette også bør gælde i de tilfælde, hvor kommunerne vælger at benytte sig af prisindhentning.

En kommunes valg af hvilke produkter, der indhentes priser på, har selv sagt enormt stor betydning for de mennesker, der er afhængige af hjælpemidler. Der bør derfor være krav om inddragelse af brugere også ved prisindhentning. Formålet er det samme som ved egentlige udbud:

- At udnytte brugerens viden og erfaringer om produkterne og den service der bør knytte sig dertil
- At sikre, at brugernes synspunkter får indflydelse på, hvilke krav kommunerne skal stille til indholdet i leverandøraftaler, herunder krav til kvalitet, forsyningssikkerhed, sortiment, forhandlernet m.v.
- At medvirke til at tydeliggøre, hvad brugerne kan forvente af det offentlige system på hjælpemiddelområdet

Vedr. vejledningens pkt. 39 – Ændring i typen af hjælpemiddel

Dette er et uhyre vigtigt punkt for rigtig mange brugere, idet det netop vedrører ovenstående problematik omkring prisindhentninger og indsnævringer i sortiment.

I udkast til vejledningen præciseres, at en afgørelse kun skal foretages ved en ny type af hjælpemiddel, hvor funktionen er uændret. Når kommunens skifter sortiment vil der netop ikke forekomme ændringer i typen af hjælpemidler når det drejer sig om eksempelvis diabeteshjælpemidler. Dette er dog ikke ensbetydende med at funktionen ikke er væsentlig anderledes for brugeren.

Kommunerne praktiserer på nuværende tidspunkt en snæver fortolkning af begrebet funktion. Der er behov for en udspecificering i vejledningen af, hvad ændret funktion i relation til hjælpemidler betyder.

Vedr. vejledningens pkt. 106: Diabetes hjælpemidler

Her gengives hjælpemiddelbekendtgørelsens § 9 og dermed eksempler på, hvad injektions- og testmateriale kan være for mennesker med diabetes. Opremsningen anses ikke for at være udtømmende. Men graden af detaljering i teksten kan være med til at begrænse diabetikeres adgang til de rette hjælpemidler, som i væsentlig grad afhjælper de varige følger af diabetes eller afhjælper følgerne af diabetes. Den teknologiske udvikling medfører konstant nye produkter med funktioner, der ikke falder under beskrivelsen i § 9, produkter der i meget høj grad lever op til definitionen på hjælpemidler. DH og Diabetesforeningen foreslår derfor en mindre konkret og mere generisk beskrivelse: "injektions- og testmateriale, der er godkendt og omfattet af faglige anbefalinger til udstyr".

Venlig hilsen

Thorkild Olesen
formand

Til: Rikke Lomholt Olsen (rlo@sm.dk)
Fra: Tina Hansen (tha@sm.dk)
Titel: Journalisering 2017-4782VS: NO. 30 - Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder
Sendt: 02-11-2017 12:32:01
Bilag: 2017-4782 høringsbrev.pdf; 2017-4782 høringsliste.pdf; 2017-4782 Udkast til ny vejledning om hjælpemidler og forbrugsgoder.pdf;

Fra: Lisbeth Grøndahl [mailto:lg@danske-aeldreraad.dk]
Sendt: 2. november 2017 11:39
Til: Tina Hansen; sm@sm.dk.
Cc: lg@danske-aeldreraad.dk
Emne: NO. 30 - Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Att.: DANSKE ÆLDRERÅD takker for muligheden for at give høringssvar, men har ingen kommentarer til denne vejledning.

Venlig hilsen
Lisbeth Marie Grøndahl
Ældrepolitisk Konsulent

DANSKE ÆLDRERÅD
Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse

Tlf.: 38 77 01 60
Direkte nr.: 38 77 01 64
Mail: lg@danske-aeldreraad.dk

Hvis du vil vide mere om DANSKE ÆLDRERÅD se www.danske-aeldreraad.dk

Fra: Marianne Lundsgaard /DANSKE ÆLDRERÅD [mailto:ml@danske-aeldreraad.dk]
Sendt: 2. november 2017 11:27
Til: 'Lisbeth Grøndahl' <lg@danske-aeldreraad.dk>; 'Charlotte Broe' <cb@danske-aeldreraad.dk>
Emne: VS: Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Lisbeth vil du tage over på denne høring
Tak
Marianne

Fra: Marianne Lundsgaard /DANSKE ÆLDRERÅD [mailto:ml@danske-aeldreraad.dk]
Sendt: 31. oktober 2017 12:56
Til: 'Charlotte Broe' <cb@danske-aeldreraad.dk>
Cc: 'Thomas Jensen' <tj@danske-aeldreraad.dk>
Emne: VS: Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Kære Charlotte
Vil du kigge på denne høring og tage den videre

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
sm@sm.dk
tha@sm.dk

Ergoterapeutforeningen
Nørre Voldgade 90
DK-1358 København K
Tlf: +45 88 82 62 70
Fax: +45 33 41 47 10
cvr nr. 19 12 11 19
elf.dk

Den 21. november 2017
Side 1
Ref.: bj
E-mail: bj@elf.dk
Direkte tlf: 5336 4921

Høringssvar vedr. udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Ergoterapeutforeningen har modtaget Børne- og Socialministeriets udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder i høring, og har i den forbindelse flg. bemærkninger:

Generelt:

Vejledningen virker gennemarbejdet, og det er en god hjælp, at Ankestyrelsens principafgørelser er skrevet ind.

Hjælpeiddelcentraler omtales flere steder i vejledningen. Men da der i dag kun findes ganske få, bør det undlades

Til punkt 13:

Med den nye bestemmelse i § 113 b kan der bevilges hjælpemidler og forbrugsgoder ved et midlertidigt behov, f.eks. for borgere i rehabiliteringsforløb. Ergoterapeutforeningen er bekymret i forhold til, om der vil opstå uklarhed om afgrænsningen mellem rehabiliteringsforløb og behandlingsforløb, da definitionen har betydning for, hvem der skal afholde udgiften til hjælpemidlerne. De to begreber bør derfor beskrives og defineres nærmere og det bør præciseres, at bestemmelsen ikke erstatter afgrænsningscirkulæret, så det står tydeligere end eksemplet med albuestokkene (i øvrigt bør ordet "krykker" ikke anvendes). Der bør endvidere inddrages et eksempel med kropsbårne hjælpemidler, så kommunerne får en rettesnor i forhold til, hvad der vil være et rimeligt antal at bevilge – f.eks. 1 ft. katetre (man kan ikke nøjes med at bevilge ét) – er det til én uges forbrug, en måned eller?

Til punkt 28:

Det vil nu være muligt at sagsbehandle udelukkende ud fra de oplysninger, der er fremsendt i en ansøgning, når der er tale om enkle og entydige sager. Herved forstås sager, hvor borgerens funktionsnedsættelse er åbenbar, og hjælpebehovet er relativt entydigt. Som et eksempel på sådanne sager nævnes bl.a. borgere med nedsat gangfunktion, der ansøger om en rollator. Men enkle hjælpemidler er

Region Midt-Nord
Mindegade 10
DK-8000 Århus C
Tlf: +45 88 82 62 70

Region Øst
Nørre Voldgade 90.2
DK-1358 København K
Tlf. + 45 5336 4971

Region Syd
Lumbyvej 11
DK-5000 Odense C
Tlf: + 45 88 82 62 72

ikke nødvendigvis synonyme med enkle og entydige sager, og valg af ganghjælpemiddel er ikke nødvendigvis enkelt og entydigt. Det vil f.eks. i mange tilfælde ikke fremgå af ansøgningen, om der er behov for en rollator, der kan anvendes i ujævnt terræn, om brugeren f.eks. er særlig lille eller stor, at der er trapper op til borgerens indgangsdør, osv. En anden bekymring er, at begrebet "enkel og entydig" vil kunne medføre manglende opmærksomhed på andre dele af sagsbehandlingen som f.eks. indstilling af og oplæring i brugen af hjælpemidlet. Er rollatoren indstillet i den rette højde, så borgeren kan anvende den sikkert og hensigtsmæssigt, og hvordan sikres det, at borgeren lærer at anvende hjælpemidlet i de daglige aktiviteter? Forskning viser, at hvis det ikke er tilfældet, er der større risiko for, at hjælpemidlet ikke anvendes, og borgerens problem dermed ikke er løst.

Vejledningen bør adressere disse problemstillinger, og i stedet for de nuværende eksempler fokusere på det kendskab kommunen i øvrigt har til borgeren (f.eks. om borgeren er kendt i systemet i forvejen, fra bevilling af andre ydelser eller fra andre hjælpemidler) samt på hjælpemidler som ikke kræver instruktion og tilpasning – eller hvor instruktion og tilpasning kan foregå i en kvikskranke eller lignende med tilstedeværelse af den fornødne faglige kompetence.

Til punkt 33:

I bestemmelsen vedr. udskiftning hedder det:

"Hvis ansøgeren fortsat har behov for det pågældende hjælpemiddel, og ansøgerens funktionsnedsættelse i alt væsentlighed er uændret siden kommunalbestyrelsens seneste afgørelse, og ansøgeren afgiver en erklæring herom på tro og love, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om udskiftning af bevilgede hjælpemidler uden at indhente yderligere oplysninger".

Det bør i denne sammenhæng præciseres, om bestemmelsen kun gælder § 112, eller om den også gælder for § 113, stk.5. Der bør endvidere præciseres, hvem der har retten til at vurdere, hvorvidt borgers funktionsnedsættelse i alt væsentlighed er uændret f.eks. i forbindelse med en borgers begyndende demens eller andre nedsættelser i en borgers kognitive funktioner.

Bestemmelsen er problematisk i forhold til genbevillinger af 3-hjulede cykler, el-scootere og knallerter. Ergoterapeutforeningen kender eksempler på, at en kommune har en god faglig praksis for at foretage køretest og fornyet instruktion i brugen af hjælpemidlet i forbindelse med genbevillingssager. Borgeren skal bestå testen for at få en genbevilling. Når køretesten foretages, opleves det ofte, at borgerne – uden at de selv er bevidste om det – er blevet kognitivt dårligere og som følge heraf ikke længere er i stand til at håndtere en el-scooter/cykel/knallert på forsvarligvis i trafikken. Det opleves ofte, at de ikke selv er i stand til at erkende, at de er til fare for sig selv eller andre i trafikken og er ikke kritiske eller realistiske omkring egne kognitive evner. Ved at borgeren kan "nøjes" med at underskrive en tro og love erklæring, vil afgørelsen om, hvorvidt deres funktionsnedsættelse (også den kognitive) er uændret siden 1. bevilling, alene bero på deres egen vurdering. Man vil hermed risikere at få et urigtigt billede af, hvorvidt de er trafikksikre.

Bestemmelsen kan endvidere være problematisk i forhold til produktvalg, for hvis borgeren ikke er realistisk omkring eget funktionsniveau, har kommunen ikke mulighed for at indhente de nødvendige oplysninger til brug for den faglige vurdering omkring valg af produkt.

Til punkt 113:

Det foreslås at opdatere terminologien vedrørende hjælpemidlerne, så den er mere tidsvarende. Eksemplerne på software kan f.eks. suppleres med ordforslagsprogrammer og oplæsningssoftware med syntetisk tale, og hvad angår hardware, kan morseudstyr udgå, da det ikke længere anvendes.

Ergoterapeutforeningen stiller sig naturligvis meget gerne til rådighed med uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Tina Nør Langager
Formand

Foreningen af kommunale
social- sundheds- og
arbejdsmarkedschefer i Danmark

Til Børne- og Socialministeriet
Sendt til: tha@sm.dk og sm@sm.dk

Vordingborg
28. november 2017

Høringssvar til udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark takker for muligheden for at kommentere på udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder.

Foreningen har ingen bemærkninger til vejledningen.

Med venlig hilsen

Heile Linnet
Landsformand

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til tha@sm.dk og sm@sm.dk

Høringssvar fra KL vedr. vejledning om hjælpemidler og forbrugsgoder

KL har den 31. oktober 2017 modtaget udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder i høring. Udkastet til ændret vejledning er en følge af revisionen af servicelovens voksenbestemmelser, L 660, som er vedtaget af Folketinget den 8. juni.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden høringsfristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle endelige bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet. KL tager endvidere forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til ændring af vejledningen.

Generelt mener KL, at det er positivt med en opdatering af vejledningen. Vejledningerne til serviceloven er et vigtigt arbejdsredskab for kommunerne. Det er positivt, at Ankestyrelsens principafgørelser indgår i vejledningen. Inddragelse af principafgørelserne på denne måde medfører imidlertid et øget behov for løbende opdatering af vejledningerne ved ændringer i Ankestyrelsens praksis.

KL mener ikke, at det er tilstrækkeligt, at der i vejledningens indledning er indsat en ansvarsfraskrivelse, som henleder kommunernes opmærksomhed på selv at finde ud af, om der er sket ændringer i gældende praksis eller lovgivningen, siden vejledningen trådte i kraft. Det er derfor helt afgørende, at vejledningen opdateres løbende.

Støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode
Vejledningens punkter 10-13 vedrører den nye bestemmelse i serviceloven § 113 b om støtte til hjælpemidler eller forbrugsgoder i en tidsbegrænset periode. I punkt 13 bør sektoransvarsprincippet præciseres. Det bør uddybes, at afgrænsningscirkulæret fortsat gælder, og at bestemmelsen ikke erstatter dette. Dette bør stå tydeligere i vejledningen end eksemplet med albuestokkene ("krykker").

KL fraråder i den forbindelse, at vejledningen anvender betegnelsen "krykker". Den korrekte betegnelse er albuestokke.

KL anbefaler, at vejledningen også indeholder eksempler med midlertidig tildeling af kropsbårne hjælpemidler, fx katedre, således at kommunerne får en rettesnor ift. sagsbehandlingen i denne type af sager, og herunder vurderingen af, hvor mange, der skal/kan bevilges.

Dato 29. november 2017

Sags ID: SAG-2017-05829
Dok ID: 2439976

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Vejledningen bør endvidere beskrive, hvordan kommunen fastlægger, hvor længe en tidsbegrænset periode kan vare, relevante procedurer ved ophør af støtte, samt evt. procedure for tilbagelevering af et genbrugs-hjælpemiddel.

I tilknytning til punkt 12 bør det tydeliggøres, om det i kommunens afgørelse om midlertidig støtte skal indgå, hvor længe den midlertidige periode forventes at vare. Det bør beskrives, hvordan kommunen kan foretage denne vurdering, fx ved at indhente en faglig vurdering fra en læge, hospital eller lignende.

Af punkt 11 fremgår det, at der alene kan ydes støtte til det pågældende hjælpemiddel eller forbrugsgode én gang inden for samme tidsbegrænsede periode. Vejledningen bør beskrive, hvilke handlemuligheder kommunen har, hvis det viser sig, at den tidsbegrænsede periode bliver længere end forventet, fx pga. komplikationer i borgerens tilstand eller lign.

Forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkle og entydige sager
Vejledningens punkter 27-29 vedrører den nye bestemmelse i servicelovens § 113 a om forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkle og entydige sager.

I punkt 28 nævnes, som et eksempel på sådanne sager en borger med nedsat gangfunktion, der søger om en rollator.

KL mener, at eksemplet med en rollator er dårligt, da sager om tildeling af en rollator ofte ikke er enkle og entydige. Når en borger søger (hvilket i øvrigt gælder for mange hjælpemidler) vil de typisk ikke komme med oplysninger om hvad de primært skal bruge den til. Er det til gang i ujævnt terræn? Er der trapper hvor de bor? Skal den med op i lejligheden? Hvordan er pladsforholdene der hvor de skal bruge den? Hvor høj er borgeren og hvor meget vejer borgeren?

Det er alt sammen spørgsmål som er meget relevante og vigtige for kommunen at forholde sig til ift. at kunne finde det bedst egnede produkt til borgeren. Endvidere skal kommunen også være opmærksom på indstilling og instruktion i brugen af hjælpemidlet. Det kan fx være hvordan borgeren kommer over dørtrin/kantsten med rollatoren.

Hvis borgeren ikke modtager en konkret og individuel vurdering af sit behov og korrekt instruktion i brugen af rollatoren er der stor risiko for at hjælpemidlet ikke anvendes.

I stedet bør vejledningen beskrive andre situationer, hvor det kan være hensigtsmæssigt at anvende muligheden for forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkle og entydige sager. Det kan fx være relevant i følgende typer af sager:

1. Sager, hvor kommunen i forvejen kender borgeren, fra bevilling af andre ydelser eller fra andre hjælpemidler.
2. Sager vedr. hjælpemidler som ikke kræver instruktion og tilpasning, eller hvor instruktion og tilpasning kan foregå i en kvik-skranke, borgerservice eller lign.

Dato: 29. november 2017

Sags ID: SAG-2017-05829
Dok. ID: 2439976

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Vejledningen indeholder ikke en beskrivelse af, hvordan borgeren kan modtage instruktion i anvendelse af hjælpemidler, om er bevilget efter § 113 a. KL anbefaler derfor, at vejledningen indeholder en beskrivelse af dette.

Brug af tro og love-erklæringer ved udskiftning af hjælpemidler
Vejledningens punkt 33 vedrører den nye bestemmelse i hjælpemiddelbekendtgørelsens § 4 om udskiftning af hjælpemidler.

Bestemmelsen fastlægger bl.a. følgende:

"Hjælp til reparation og udskiftning af bevilgede hjælpemidler samt reservehjælpemidler ydes efter behov. Hvis ansøgeren fortsat har behov for det pågældende hjælpemiddel, og ansøgerens funktionsnedsættelse i alt væsentlighed er uændret siden kommunalbestyrelsens seneste afgørelse, og ansøgeren afgiver en erklæring herom på tro og love, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om udskiftning af bevilgede hjælpemidler uden at indhente yderligere oplysninger (...)"

Det bør i vejledningen præciseres, om bestemmelsen kun gælder servicelovens § 112 eller om den også gælder for forbrugsgoder, som udelukkende fungerer som et hjælpemiddel og som er bevilget efter servicelovens § 113, stk. 5.

Det fremgår af vejledningen, at hvis der er sket ændringer i borgerens funktionsnedsættelse, kan fremgangsmåden med tro og love-erklæring ikke anvendes. I den forbindelse bør det præciseres i vejledningen, at det er kommunen, der har ansvaret for at vurdere, hvorvidt borgerens funktionsnedsættelse i alt væsentlighed er uændret eller ej. Vejledningen kan med fordel beskrive, hvilke kriterier kommunen kan anvende for at vurdere, om borgerens funktionsnedsættelse er ændret.

Det fremgår ikke af vejledningen, hvordan kommunen skal forholde sig, hvis kommunen vurderer, at det er for tidligt at udskifte det bevilgede hjælpemiddel. Dette bør derfor beskrives i vejledningen.

Bestemmelsen vil kunne føre til problemer ift. genbevillinger af 3-hjulede cykler, el-scootere og knallerter. En kommune har således gjort KL opmærksom på, at de foretager køretest og fornyet instruktion i brugen af hjælpemidlet i forbindelse med genbevillingssager. Borgeren skal bestå testen for at få en genbevilling. Kommunen foretager køretesten for at undersøge borgernes kognitive funktionsevne og om de er i stand til at håndtere en el-scooter/cykel/knallert på forsvarlig vis i trafikken.

Ved at borgeren kan "nøjes" med at underskrive en tro og love-erklæring, vil afgørelsen om hvorvidt deres funktionsnedsættelse (også den kognitive) er uændret siden 1. bevilling, alene bero på deres egen vurdering. Kommunen vil hermed ikke kunne få en objektiv vurdering af hvorvidt borgerne er trafiksikre.

Bestemmelsen kan endvidere være problematisk ift. at man sikrer at borgeren får det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Hvis borgeren ikke er realistisk omkring eget funktionsniveau, har kommunen ikke mulighed

Dato 29 november 2017

Sags ID: SAG-2017-05829
Dok ID: 2439976

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

for at indhente de nødvendige oplysninger til brug for den faglige vurdering af produktvalg, og kan hermed ikke sikre bedst og billigst egnede hjælpemiddel.

Afgrænsning til anden lovgivning

Vejledningens kapitel 9 vedrører afgrænsning til anden lovgivning. Herunder vedrører punkt 92 afgrænsningen til andre bestemmelser i den sociale lovgivning.

KL anbefaler, at afgrænsningen mellem servicelovens bestemmelse om personlige alarm- og pejlesystemer, jf. servicelovens § 125 og hjælpemiddelbestemmelsen også beskrives i vejledningen. Herunder vil det give mening at gengive uddrag af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 77-15 om epilepsialarmer. Det vil være en god idé at beskrive i vejledningen, hvornår et produkt kan karakteriseres som et alarm- og pejlesystem og hvornår det skal vurderes som et hjælpemiddel. Dette kan evt. også udbydes under vejledningens punkt 111.

Med venlig hilsen

Niels Arendt Nielsen

Dato: 29. november 2017

Sags ID: SAG-2017-05829
Dok. ID: 2439976

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4

Agern Allé 13
DK-2970 Hørsholm

Tel. +45 4918 4700
www.medicoindustrien.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Specialkonsulent Tina Hansen
tha@sm.dk
sm@sm.dk

29. november 2017

Vedr. Høring over udkast vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Den 31. oktober 2017 offentliggjorde Børne- og Socialministeriet ovennævnte høring med høringsfrist 29. november 2017.

Nedenfor følger Medicoindustriens bemærkninger til de dele af lovforslaget som vedrører hjælpemidler.

Medicoindustrien bakker op om det overordnede formål

Medicoindustrien er enig i, at bevilling af hjælpemidler skal medvirke til at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og ikke mindst at man som borger med en varig funktionsnedsættelse bliver i stand til at få eller bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet.

§ 113 a om forenklet sagsbehandlingsprocedure i enkel og entydige sager,

Medicoindustrien bakker op om, at det gøres enkelt og smidigt for borgeren at ansøge om et hjælpemiddel. Omvendt er det afgørende, at borgeren får det hjælpemiddel, som for borgeren er det 'bedst egnede og billigste hjælpemiddel'.

Pkt. 28 i vejledningen definerer 'enkle og entydige sager', og det fremgår heraf, at en sag om tildeling af et hjælpemiddel kan afgøres alene på baggrund af de oplysninger, som er indeholdt i borgerens ansøgning.

Det er positivt, at man således som borger ikke er nødt til at skaffe alverdens erklæringer, for at ansøge om støtte til et hjælpemiddel. Dog er der den risiko, at kommunalbestyrelsen alligevel vil anføre, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst. Ud fra vejledningen er det vanskeligt at læse, præcis hvornår og ud fra hvilke kriterier, en sag anses for at indeholde de for afgørelsen nødvendige oplysninger.

I Medicoindustriens høringssvar i forbindelse med servicelovens seneste ændring, foreslog vi, at ministeriet tilføjede eksempler. I udkastet til vejledningen har man indføjet to eksempler, men de er ret enkle i forhold til de sager inden for vores område, som primært er engangshjælpemidler, hvor behovet er åbenlyst, f.eks. ved stomi, inkontinens eller diabetes samt sager om kompressionsstrømper ved lymfødeme, som kan være meget komplekse og kræver individuel tilpasning.

I mange af disse sager vil der derfor ikke være så stor tvivl om behovet, men det vil omvendt ikke være entydigt, hvilket hjælpemiddel, der for borgeren er det bedst egnede og billigste.

Det er helt centralt for os, at den forenklede sagsbehandling i medfør af § 113 a ikke af kommunerne bliver brugt som en mulighed for at indføre standardisering af tildeling af hjælpemidler til alle borgere, der f.eks. har diabetes eller benytter katetre til at tømme blæren. Medicoindustrien opfordrer derfor Børne- og Socialministeriet til at følge op på dette her, og om fornødent supplere denne vejledning, så kommunerne ikke ser, hvad der af lovgiver er tænkt som en afbureaukratisering til fordel for borgeren, som en hjemmel til (endnu) en spareøvelse og forbigåelse af borgerens ret til en konkret og individuel vurdering.

I vores høringssvar som nævnt ovenfor efterlyste vi også vejledning om, hvorvidt en kommune kan tage den forenklede sagsbehandlingsprocedure i brug på hele hjælpemiddelområder, f.eks. diabetes eller inkontinens, eller om det er tanken, at det foregår ad hoc? Det fremgår af vejledningen, at kommunalbestyrelsen frit kan vælge, om den vil gøre brug af den forenklede sagsbehandling, men det besvarer stadig ikke vores spørgsmål om hvordan man i praksis vil forvalte dette område i kommunerne. Vi savner dermed fortsat vejledning på dette område.

Det fremgår klart af vejledningens pkt. 27, at sigtet med § 113a er førstegangsbevillinger, og der henvises i høringsnotatet af til at man i en særskilt bekendtgørelse vil gennemføre regler for genbevillinger.

Det er fortsat Medicoindustriens opfattelse, at en række borgere med nye eller væsentligt ændrede funktionsnedsættelser og deraf afledte behov for et hjælpemiddel, vil have behov for en indledende udredning med fokus på borgerens konkrete og individuelle situation og behov, jf. servicelovens formålsbestemmelser.

Her er det svært for os at se, hvordan en kommune vil kunne udrede borgeren alene på baggrund af en ansøgning indeholdende borgerens egne oplysninger. Dette gør sig særligt gældende i de tilfælde, hvor borgeren er svag, og hvor det f.eks. er plejepersonalet eller en pårørende, der reelt er dem, der ansøger om et hjælpemiddel.

I vejledningens pkt. 28 slås fast, at uanset om kommunalbestyrelsen vælger at benytte den forenklet sagsbehandlingsprocedure, så kan afgørelse om støtte til et hjælpemiddel påklages til Ankestyrelsen. Dette er positivt, da det således ikke stiller borgeren værre, end efter den normale sagsbehandlingsprocedure, at der gennemføres forenklet sagsbehandling. I lyset af, at Ankestyrelsen i nogle kommuner har en omgørelsesprocent på 40-50%, skal Medicoindustrien også her opfordre Børne- og Socialministeriet til at holde skarpt øje med udviklingen på dette område. Vi har set mange sager, hvor det kræver en hel del af en borger, at gå igennem en ankesag, for at få medhold, og dette er kun med til at skabe større ulighed i sundhedsvæsenet, fordi det formentlig kun vil være de meste ressourcestærke, der magter at køre sagen videre, for at få det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

I vejledningens kapitel 4, pkt. 30, slås fast, at formålet med hjælpen bør være, at den enkelte kan leve et liv som andre på samme alder og i samme livssituation. Dette er Medicoindustrien meget enig i, og også hvad der følger videre om at der skal ydes det bedst egnede og billigste hjælpemiddel ud fra en samlet vurdering af borgens situation.

Kapital 5 om leverandørvalg præciserer, at kommunalbestyrelsen skal inddrage repræsentanter for brugeren ved udarbejdelse af kravspecifikationerne ved indgåelse af leverandøraftaler.

De seneste år har flere kommuner valgt at undlade at afholde udbud og indgå leverandøraftaler, men i stedet foretage en tilbudsindhentning, hvor man dog alligevel stiller en række krav til leverandørerne, udover den rene prisindhentning. I disse tilfælde undgår kommunerne at inddrage brugerne, og dette er problematisk. Når nu vejledningen går så relativt konkret til værks mht. indgåelse af fælleskommunale eller tværsektorielle aftaler, kunne man måske også indføre et afsnit om, at uanset om man som kommune gør det ene eller andet, så skal man inddrage de relevante repræsentanter for brugerne af de hjælpemidler, man står for at udbyde/indhente tilbud på.

I vejledningens pkt. 39 præciseres, at såfremt en kommune indgår en ny leverandøraftale, og der kommer hjælpemidler med nye eller ændrede funktioner, så skal kommunen foretage en konkret og individuel vurdering af, om disse nye/ændrede hjælpemidler er de bedst egnede og billigste for de konkrete borgere, der anvender de udgåede hjælpemidler. Dette er således en præcisering af det hyrdebrev, der er udsendt til kommunerne af flere omgang, og det er rigtigt positivt, at vejledningen medtager dette.

Det er Medicoindustriens håb, at man således kan medvirke til at sætte en stopper for uhensigtsmæssige konverteringer uden skelen til borgerens konkrete og individuelle forhold.

Det følger videre af pkt. 39 at såfremt et leverandørskifte ikke får konsekvens for borgeren, fordi det samme hjælpemiddel kan leveres af den nye leverandør, så er der ikke behov for ny vurdering.

I den sammenhæng noterer Medicoindustrien, at man i vejledningens pkt. 42 præciserer, at adgangen til at afskære det frie leverandørvalg, såfremt kommunen

kan stille et fuldstændig identisk hjælpemiddel til rådighed for borgeren, alene gælder for genbrugshjælpemidler.

Undtagelsen til det frie leverandørvalg for genbrugshjælpemidler sigter imod at undgå en situation, hvor der indkøbes nye hjælpemidler som er fuldstændig identiske med brugte hjælpemidler, som kommunen kan stille til rådighed.

Hidtil har forskellen her på genbrugs- og engangshjælpemidler alene været præciseret i forarbejderne til ændringen af serviceloven i 2010 samt at den præciserende orienteringsskrivelse af 27. januar 2011, og det er Medicoindustriens opfattelse at denne forskel i forståelsen af serviceloven og hjælpemiddelbekendtgørelsen har været svær at læse ud af teksterne, så det er positivt, at der nu skabes klarhed over, hvad der gælder.

Medicoindustrien noterer ligeledes med tilfredshed, at man i vejledningens pkt. 48 præciserer den fremgangsmåde en borger skal følge, når borgeren ønsker at udnytte sit frie valg. Det er positivt, at fakturaen skal sendes direkte til kommunen fra frit-valgsleverandøren, og at borgeren så afregner sin eventuelle del af prisen direkte overfor frit-valgsleverandøren.

Afsluttende bemærkninger

Medicoindustrien ser frem til at se de kommende bestemmelser om genbevillinger af hjælpemidler, og står som altid til rådighed, såfremt Børne- og Socialministeriet har behov for at få uddybet vores pointer.

Venlig hilsen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Landgreven 4
1301 København K

Tlf. 33 92 84 00

rr@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

29. november 2017

Rigsrevisionen modtog den 31. oktober 2017 Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder. Vi har gennemgået udkastet for bestemmelser om statslig økonomistyring, regnskab og revision og har ikke bemærkninger hertil.

1. kontor

J.nr.: 45332

Eventuelle spørgsmål kan stilles til undertegnede på telefon 33 92 86 64 eller via e-mail til rr@rigsrevisionen.dk med anførelse af vores journalnr., der står i brevhovedet.

Med venlig hilsen

Peter Christensen
Fuldmægtig

Til: Rikke Lomholt Olsen (rio@sm.dk)
Fra: Tina Hansen (tha@sm.dk)
Titel: Journalisering 2017-4782VS: Input til Høring over "Udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder"
Sendt: 05-12-2017 12:52:29

Fra: Tina Hansen
Sendt: 30. november 2017 13:16
Til: Tina Hansen
Emne: Vs: Input til Høring over "Udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder" (SM Id nr.: 525740)

Til: sm@sm.dk (sm@sm.dk)
Cc: Jeannette B. Denker (jbd@ziboathene.dk)
Fra: Tina Skaarup Blenstrup (tsb@ziboathene.dk)
Titel: Input til Høring over "Udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder"
Sendt: 28-11-2017 16:00:41

Kære medarbejdere i Børne- og Socialministeriet.

Som medlemmer hos DRG, har vi modtaget og gennemlæst vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder igennem. Tak for den.

I den forbindelse har vi en bemærkning, som knytter sig til den praksis vi dagligt oplever, i vores samarbejde med kommuner og regioner:
Ankestyrelsen har præciseret, at kæde- og kugledyner kan fungere som hjælpemiddel eller et behandlingsredskab, og at der er forskel på, hvem der skal bevilge – kommune eller region – afhængigt af, hvorvidt der er tale om et hjælpemiddel ELLER et behandlingsredskab i de enkelte sager.

Vi oplever frustrerede bevilgende myndighedspersoner, som belastes af urimeligt lange sagsbehandlingstider på især ansøgninger om kæde- og kugledyner.

Det er ofte uklart, hvornår der er tale om *hjælpemidler* og hvornår der er tale om *behandlingsredskaber*, - den afklaringsproces er ofte lang og tung, - det er den blevet, med de seneste afgørelser.

Liggetiden for en ansøgning på kæde- eller kugledyner trækker derfor ud, grundet kravet om diverse afprøvninger af medicinske muligheder, lægelige udtalelser, svartider fra diverse involverede og opstart af nye afprøvninger.

Indhentning af diverse oplysninger er på alle måder bekostelig; tung administrativ proces, betaling for ekspertudtalelser, forværring af tilstanden hos borgere, unødigt belastning af sårbare familier.

Idet det fortsat er svært at implementere kæde- og kugledyner som *behandlingsredskaber* formidlet via regionerne/sygehusene - som endnu ikke er gearet til dette - løber man ofte panden mod muren i disse sager, som dermed bliver unødigt komplekse.

Desuden opleves afgørelsen om, at alle medicinske behandlingsmuligheder skal være udtømte, før man evt. afprøver et taktilt tyngdehjælpemiddel som en kæde- eller kugledyne.

Vigtigt er det at understrege, at anvendelsen af kæde- eller kugledyne er *evidensbaseret* og dermed har vist tydelig positiv effekt hos en lang række målgrupper.

Derfor virker det som en uhensigtsmæssig prioritering, idet man med de taktile tyngdehjælpemidler *ikke* risikerer bivirkninger, som man bekendt hyppigt oplever ved brug af diverse medicinske behandlingsmuligheder.

Set ud fra både et sundhedsøkonomisk og et etisk synspunkt, må der - alt andet lige - ligge færre omkostninger forbundet med den løsning, der har færrest risici for borger.

Derfor burde netop princippet om "stepped care" prioriteres. Så man ved søvnproblemer, motorisk og mentalt uro starter med god søvnhygiejne/gode søvnvaner, næste step kæde- eller kugledyne - og først når disse muligheder er udtømte, tænker i medicinske behandlingsmuligheder...

Ovenstående er vores bemærkning som følge af vores løbende dialog med de bevilgende myndigheder.

Skulle I have spørgsmål til ovenstående, er I naturligvis velkomne til at kontakte os for yderligere uddybning eller afklaring. Vi imødeser venligst en bekræftelse på, at I har modtaget denne mail.

På forhånd tak.

Med venlig hilsen/Best regards

Tina Skaarup Blenstrup
Ergoterapeut / Occupational Therapist
Salgs- og produktchef / Sales & Product Manager

tsb@ziboathene.dk
Tlf: 4078 1094

Zibo Athene

...gør en forskel

Zibo Athene A/S | Præstemarksvej 67 | 8700 Horsens | +45 76 900 407 | www.ziboathene.dk

Gå ikke glip af nyheder og updates – følg os online så vi kan gøre en forskel 🌱

Skal 2018 være dit STOP TRYKSÅR's år?

Reducér menneskelige og økonomiske omkostninger

Vi arbejder på at forebygge tryksår året rundt – vil du være med?

Fremvisning og afprøvning af vores unikke tryksårforebyggende
vekseltryksmadras hos dig – helt uforpligtende

Ring 76 900 407 for præsentation af NoDec® Wizard

Til: Rikke Lomholt Olsen (rlo@sm.dk)
Fra: Tina Hansen (tha@sm.dk)
Titel: Journalisering 2017-4782VS: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder
Sendt: 24-11-2017 12:57:36
Bilag: 2017-4782 høringsbrev.pdf; 2017-4782 høringsliste.pdf; 2017-4782 Udkast til ny vejledning om hjælpemidler og forbrugsgoder.pdf;

Fra: DPG-DEP På vegne af Samfundsanalyse

Sendt: 24. november 2017 12:51

Til: Tina Hansen; Børne- og Socialministeriet

Emne: Høringssvar - Ældre Sagen - Udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Til Børne- og Socialministeriet

Ældre Sagen har ikke bemærkninger til de indholdsmæssige ændringer i punkterne 10-13, 27-29, 33 og 35 i vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder.

Venlig hilsen

Pia Westring
Afdelingssekretær/PA
Samfundsanalyse
Direkte: 33 96 86 29
Mobil: +45 21 19 59 53
pw@aeldresagen.dk

Ældre Sagen

Nørregade 49 · 1165 København K · Tlf. 33 96 86 86

Fra: Lovekspeditionen [mailto:publikationer@sim.dk]

Sendt: 31. oktober 2017 12:43

Til: Udsendelse fra Børne- og Socialministeriet

Cc: Tina Hansen; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518,

E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2017 - 4782

Dato 31.10.2017

**Til myndigheder og organisationer, jf.
vedlagte høringsliste**

Høring over udkast til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen